

บทคัดย่อ

การเลี้ยงสุนัขและการสัมผัสโรคพิษสุนัขบ้าของครอบครัวนักเรียน จังหวัดสงขลา

ปรีชา หนูฟอง, บงกช เชี่ยวชาญยนต์, เอมอร ไหมมงคล

สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 12 สงขลา

จังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดที่มีผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้าติดต่อกันมาเกือบทุกปี ปีละ 1 – 2 ราย และจากการสุ่มตรวจหัวสัตว์ที่พบผลเป็นบวกทุกอำเภอ รวมทั้งผลปฏิบัติงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคพิษสุนัขบ้าในสุนัขและแมว ปี 2546 พบว่า มีความครอบคลุมเพียงร้อยละ 33.82 เท่านั้น ดังนั้นคาดว่าจังหวัดสงขลาจะมีโอกาสที่จะเกิดโรคพิษสุนัขบ้าขึ้นในพื้นที่ได้อีก

คณะผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาการเลี้ยงสุนัขและการสัมผัสโรคพิษสุนัขบ้าของครอบครัวนักเรียน จังหวัดสงขลา โดยการศึกษาเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้น ป.6 ของโรงเรียน 12 โรงเรียนในพื้นที่ 4 อำเภอที่สุ่มได้ในจังหวัดสงขลา จำนวนรวม 445 คน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป นำเสนอข้อมูลในรูปแบบความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องโรคพิษสุนัขบ้าในระดับต่ำถึงระดับปานกลาง ซึ่งอยู่ในระดับต้องแก้ไข ร้อยละ 87.9 โดยเฉพาะประเด็นสำคัญ ได้แก่ โรคพิษสุนัขบ้าเป็นแล้วรักษาหายได้ ร้อยละ 25.6 และสุนัขที่เราเลี้ยงถึงแม้ไม่ได้ฉีดวัคซีนก็ไม่เป็นโรคพิษสุนัขบ้า ร้อยละ 34.6 ชนิดของสัตว์ที่ครอบครัวกลุ่มตัวอย่างเลี้ยงได้แก่ สุนัขร้อยละ 31.0 แมวร้อยละ 24.5 สุนัขได้รับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าร้อยละ 59.1 แมวได้รับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าร้อยละ 34.3 สาเหตุการไม่นำสัตว์เลี้ยงไปรับการฉีดวัคซีนเนื่องจากไม่มีเวลาร้อยละ 34.8 ไม่รู้ไปฉีดที่ไหนร้อยละ 24.4 ผู้สัมผัสโรคพิษสุนัขบ้าคิดเป็นร้อยละ 7.9 (180 คน จากคนที่สำรวจ 2,289 คน) เป็นเพศหญิงและชายใกล้เคียงกัน กลุ่มอายุผู้สัมผัสโรคส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ 11 – 15 ปี ร้อยละ 43.2 สัตว์ที่กัดเป็นสุนัขร้อยละ 77.4 อวัยวะที่ถูกกัดจะเป็นขาหรือเท้าร้อยละ 62.7 ผู้สัมผัสโรคไปรับการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าร้อยละ 54.2 สาเหตุที่ไม่ไปฉีดป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้เหตุผลว่า ไม่มีเวลาร้อยละ 32.1 และคิดว่าสัตว์ไม่น่าจะเป็นโรคร้อยละ 25.9 สัตว์ที่กัดเป็นสุนัขมีเจ้าของร้อยละ 59.9

ผลการศึกษาครั้งนี้แสดงให้เห็นถึงการขาดความรู้ ความตระหนักถึงอันตรายของโรคพิษสุนัขบ้า เช่น เข้าใจผิดว่าโรคพิษสุนัขบ้าเป็นแล้วรักษาหายได้ และสุนัขจรจัดเท่านั้นจึงจะเป็นโรคพิษสุนัขบ้า การขาดความรับผิดชอบในการนำสัตว์ไปรับการฉีดวัคซีน การขาดความสนใจในการปฐมพยาบาลเบื้องต้นหลังถูกสัตว์กัด การละเลยการไปพบแพทย์เพื่อการพิจารณาให้วัคซีนป้องกันโรค รวมทั้งไม่มีการส่งหัวสัตว์เพื่อตรวจหาเชื้อโรคพิษสุนัขบ้า

ข้อเสนอของการศึกษาในครั้งนี้ได้แก่ ควรมีการให้ความรู้โรคพิษสุนัขบ้าแก่นักเรียนอย่างจริงจัง และควรมีการจัดกิจกรรมในโรงเรียนเพื่อสร้างความตระหนักเรื่องโรคพิษสุนัขบ้า เช่น สำรวจประชากรสุนัขในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ หรือ ให้นักเรียนกระตุ้นให้ผู้ปกครองนำสัตว์เลี้ยงไปฉีดวัคซีน

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โรคพิษสุนัขบ้าเป็นโรคที่เกิดกับสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมทุกชนิด ในประเทศไทยพบว่า สุนัขป่วยเป็นโรคนี้มากที่สุด และเป็นพาหะแพร่โรคที่สำคัญถึงร้อยละ 96 รองลงมา คือ แมวร้อยละ 3 ใน ม้า โค กระบือ ประมาณร้อยละ 0.5 และพบในสัตว์ป่าจำพวก ลิง ค่าง ชะนี กระรอก กระแต อีกประมาณร้อยละ 0.5⁽¹⁾

จากรายงานโรคพิษสุนัขบ้าของกระทรวงสาธารณสุข ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 – 2546 พบว่ามีผู้ป่วยเสียชีวิต 58, 57, 68, 50, 37, 30 และ 10 ราย ตามลำดับ (ข้อมูลถึง 9 สิงหาคม 2546) ซึ่งข้อมูล 10 ราย ในปี พ.ศ. 2546 เป็นผู้ป่วยจากจังหวัดสงขลา 2 ราย⁽²⁾ ซึ่งจังหวัดสงขลาเป็นจังหวัดที่มีผู้ป่วยเสียชีวิต ด้วยโรคพิษสุนัขบ้าติดต่อกันมาเกือบทุกปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2540 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนป่วยด้วยโรคพิษสุนัขบ้าจังหวัดสงขลารายอำเภอ พ.ศ. 2540 – 2546

จังหวัดสงขลา	2540	2541	2542	2543	2544	2545	2546
อ.เมือง	1	1	1	0	0	0	0
อ.สทิงพระ	0	0	0	0	1	0	0
อ.จะนะ	0	0	0	0	0	0	0
อ.นาทวี	0	0	0	0	0	0	0
อ.เทพา	0	0	0	0	0	0	1
อ.สะบ้าย้อย	0	0	0	0	0	0	0
อ.ระโนด	0	0	0	0	0	0	0
อ.กระแสสินธุ์	0	0	0	0	0	0	0
อ.รัตภูมิ	0	0	0	0	0	0	0
อ.สะเดา	0	0	1	0	0	0	1
อ.หาดใหญ่	0	0	0	0	0	0	0
อ.นาหม่อม	0	0	0	0	1	0	0
อ.ควนเนียง	0	0	0	0	0	0	0
อ.บางกล่ำ	0	0	0	0	0	0	0
อ.สิงหนคร	0	0	0	0	0	0	0
อ.คลองหอยโข่ง	0	0	0	0	2	1	0
รวม	1	1	2	0	4	1	2

ซึ่งจากรายงานการสอบสวนโรคของทั้ง 2 ราย ดังกล่าว พบว่าทั้ง 2 ราย ถูกลูกสุนัขกัดและไม่ได้ไปฉีดวัคซีน เนื่องจากคิดว่าเป็นลูกสุนัขยังไม่บ้า ซึ่งสรุปประวัติการถูกกัดของผู้ป่วย 2 ราย ดังนี้

รายที่ 1 (เดือนกุมภาพันธ์ 2546) หญิงไทยอายุ 21 ปี สมรสแล้วตั้งครรภ์ประมาณ 4 เดือน อาศัยอยู่ที่บ้านท่าไทร ตำบลลำไพล อำเภอเทพา จังหวัดสงขลา ถูกลูกสุนัขอายุ 2 เดือน กัดบริเวณหลังเท้าซ้ายเป็นแผลถลอก และได้ทำการล้างแผลเอง โดยใช้น้ำและสบู่แต่ไม่ได้ใส่ยาฆ่าเชื้อ ไม่ได้ไปสถานบริการสาธารณสุขใดๆ โดยให้เหตุผลว่า ไม่คิดว่าสุนัขจะเป็นบ้า เนื่องจากเป็นสุนัขตัวเล็กและน่ารัก (รายละเอียดในภาคผนวก 2)

รายที่ 2 (เดือนมีนาคม 2546) ชายไทยอายุ 16 ปี โสด อาศัยอยู่ที่บ้านเขาวิง ตำบลท่าโพธิ์ อำเภอสะเดา จังหวัดสงขลา ถูกลูกสุนัขอายุ 5 เดือน กัดบริเวณมือขวาสองแผลเป็นแผลเลือดออก ญาติทำแผลล้างด้วยสบู่ไม่พาไปรักษาที่สถานพยาบาล เพราะญาติคิดว่าสุนัขตัวเล็กไม่เป็นบ้า (รายละเอียดในภาคผนวก 2)

นอกจากนี้แม้ว่าในหลายอำเภอของจังหวัดสงขลา จะไม่มีรายงานผู้ป่วยโรคพิษสุนัขบ้า แต่เมื่อมีการตรวจห้วสัตว์ พบว่า ทุกอำเภอที่ส่งห้วสัตว์ตรวจมีผลการตรวจเป็นบวก ซึ่งแสดงว่าในพื้นที่ยังมีเชื้อโรคพิษสุนัขบ้าอยู่ (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 ผลการส่งห้วสัตว์ตรวจเชื้อโรคพิษสุนัขบ้า จังหวัดสงขลา พ.ศ. 2543 – 2546

จังหวัดสงขลา	สัตว์ส่งตรวจ	ผลการตรวจเป็นบวก	ร้อยละ
อ.เมือง	42	4	9.52
อ.สิงหนคร	32	20	62.50
อ.สทิงพระ	17	11	63.70
อ.กระแสสินธุ์	0	0	0
อ.ระโนด	6	2	33.33
อ.บางกล่ำ	3	3	100.00
อ.หาดใหญ่	41	14	34.14
อ.นาหม่อม	12	5	41.66
อ.คลองหอยโข่ง	3	1	33.33
อ.ควนเนียง	14	3	21.42
อ.รัตภูมิ	19	8	42.10
อ.นาทวี	10	5	50.00
อ.จะนะ	8	3	37.50
อ.เทพา	6	6	100.00
อ.สะบ้าย้อย	4	4	100.00
อ.สะเดา	13	9	69.23
รวม	230	98	42.60

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสงขลา

หมายเหตุ : ข้อมูลถึงเดือนมิถุนายน 2546

นอกจากนี้จากผลการปฏิบัติงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคในสุนัข/แมว ปี พ.ศ. 2546 จากจำนวนสุนัข/แมว 68,908 ตัว ฉีดได้ 23,307 ตัว คิดเป็นร้อยละ 33.82 ⁽³⁾ ซึ่งองค์การอนามัยโลก (WHO) ได้กำหนดไว้ว่าการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าให้แก่สุนัข/แมว ต้องฉีดให้ได้อย่างน้อย ร้อยละ 80 ของจำนวนสุนัข/แมว

จึงจะสามารถควบคุมโรคได้ ซึ่งเมื่อสรุปข้อมูลทั้ง 3 ประเด็น คือ สถานการณ์โรค 5 ปี ย้อนหลัง ผลการตรวจหัตถ์ตัว และผลการปฏิบัติงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคในสุนัขและแมว คณะผู้วิจัยคาดว่าจังหวัดสงขลามีโอกาสที่มีผู้ป่วยโรคพิษสุนัขบ้าได้อีก ดังนั้น คณะผู้วิจัยจึงได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานของโรคพิษสุนัขบ้าเพื่อนำมาใช้ประกอบการวางแผนป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในจังหวัดสงขลาต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาความรู้ พฤติกรรมการเลี้ยงดูสุนัขแมว และการสัมผัสโรคพิษสุนัขบ้าของครอบครัว

นักเรียนระดับประถมศึกษา จังหวัดสงขลา

1.2.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. ศึกษาความรู้เรื่องโรคพิษสุนัขบ้าของนักเรียนระดับประถมศึกษา จังหวัดสงขลา
2. ศึกษาพฤติกรรมการเลี้ยงดูสุนัข แมว ของครอบครัวนักเรียน
3. ศึกษาพฤติกรรมการสัมผัสโรคพิษสุนัขบ้าของสมาชิกในครอบครัวนักเรียน

1.3 ขอบเขตการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยการใช้แบบสอบถามนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในพื้นที่ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา โดยศึกษาเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ความรู้เรื่องโรคพิษสุนัขบ้า พฤติกรรมการเลี้ยงดูสุนัข แมว และการสัมผัสโรคพิษสุนัขบ้าของสมาชิกในครอบครัวนักเรียน

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบว่านักเรียนมีความรู้เรื่องโรคพิษสุนัขบ้าในประเด็นใดบ้าง หรือไม่มีความรู้ในเรื่องใดบ้าง
2. ทำให้ทราบพฤติกรรมการเลี้ยงดูสุนัขและแมวของครอบครัวนักเรียน
3. ทำให้ทราบเกี่ยวกับการสัมผัสโรคพิษสุนัขบ้าของสมาชิกในครอบครัวนักเรียน
4. เพื่อนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐาน วางแผนจัดกิจกรรมป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในจังหวัดสงขลา

วิธีการศึกษา

รูปแบบการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาความรู้ พฤติกรรมการเลี้ยงดูสุนัขและแมวและการสัมผัสโรคพิษสุนัขบ้าของครอบครัวนักเรียนระดับประถมศึกษา จังหวัดสงขลา โดยศึกษาในพื้นที่ 4 อำเภอของจังหวัดสงขลาได้แก่ อำเภอสิงหนคร อำเภอสะเดา อำเภอหาดใหญ่ และอำเภอเทพา เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนที่สุ่มได้ จำนวน 445 ตัวอย่าง

ประชากร (Population)

ประชากรเป้าหมาย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จังหวัดสงขลา

จำนวนตัวอย่าง (Sample Size)

ใช้สูตรหาจำนวนตัวอย่างของ Hensen , Hurwitz and Madow (1960)

$$n = \frac{k^2 N p(1-p)}{k^2 p(1-p) + Nd^2}$$

n = จำนวนตัวอย่าง

N = จำนวนประชากร (นักเรียน ป.6 จังหวัดสงขลา 15,478 คน)

p = ค่าสัดส่วนประชากรที่เลี้ยงสุนัข (0.50)

k = ระดับความเชื่อมั่น 95% (1.96)

d = ความคลาดเคลื่อนสมมุติหรือค่าแตกต่างกันจริงระหว่างค่าสถิติและค่าพารามิเตอร์

$$n = \frac{(1.96)^2 \times 15,478 \times 0.5 \times 0.5}{(1.96)^2 \times 0.5 \times 0.5 + 15,478 \times (0.05)^2}$$

$$n = 374.90$$

การเลือกตัวอย่าง

สุ่มตัวอย่างอย่างง่ายด้วยวิธีจับสลากโดยไม่แทนที่จาก 16 อำเภอ ได้ 4 อำเภอ คือ อำเภอสิงหนคร อำเภอหาดใหญ่ อำเภอเทพาและอำเภอสะเดา สุ่มเลือกโรงเรียนระดับประถมศึกษาในอำเภอ สุ่มโรงเรียนตามสัดส่วนจำนวนโรงเรียนใน 4 อำเภอ โรงเรียนที่สุ่มได้สุ่มเลือกห้องเรียนและสอบถามนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนดังกล่าว รวม 445 คนจากอำเภอต่างๆ ดังนี้

1. อำเภอสิงหนคร ได้แก่ โรงเรียนธรรมโมชน์ โรงเรียนบางเขียด โรงเรียนประตูลัย รวมนักเรียน 87 คน
 2. อำเภอหาดใหญ่ ได้แก่ โรงเรียนเทศบาล 1 โรงเรียนวัดเทพชุมนุม รวมนักเรียน 135 คน
 3. อำเภอเทพา ได้แก่ โรงเรียนบ้านแม่ที โรงเรียนควนเจดีย์ โรงเรียนลำไพล รวมนักเรียน 95 คน
 1. อำเภอสะเตกา ได้แก่ โรงเรียนคลองแงะ โรงเรียนไทยรัฐ โรงเรียนพังลา โรงเรียนบ้านปริก รวมนักเรียน 128 คน
- รวมทั้งหมด 4 อำเภอ 12 โรงเรียน นักเรียน 445 คน

เครื่องมือในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามซึ่งแบ่งเป็น 4 ส่วนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 ความรู้เรื่องโรคพิษสุนัขบ้า

ตอนที่ 3 พฤติกรรมการเลี้ยงสุนัขและแมว

ตอนที่ 4 ประวัติการสัมผัสโรคพิษสุนัขบ้า

การกำหนดคะแนนในแบบสอบถาม

คะแนนความรู้ การให้คะแนนในส่วนที่เป็นความรู้ คำตอบที่ตอบถูกได้ 1 คะแนน คำถามที่ตอบผิดให้ 0 คะแนน ในส่วนความรู้ประกอบด้วยคำตอบจำนวน 11 ข้อ มีคะแนนเต็ม 11 คะแนน กำหนดระดับความรู้เป็นคะแนน ดังนี้

0 – 6	คะแนน	มีความรู้เรื่องโรคพิษสุนัขบ้าในระดับต่ำ
7 – 8	คะแนน	มีความรู้เรื่องโรคพิษสุนัขบ้าในระดับปานกลาง
9 – 11	คะแนน	มีความรู้เรื่องโรคพิษสุนัขบ้าในระดับดี

การหาคุณภาพของแบบสอบถาม

การหาความตรงในเนื้อหา (Content Validity) นำแบบสอบถามที่สร้างส่งให้ผู้ทรงคุณวุฒิและมีประสบการณ์ ตรวจสอบแก้ไข ขอบบกร่อง ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงข้อความที่คลุมเครือ ก่อนนำไปทดลองใช้เป็นการตรวจสอบให้มีความเที่ยงตรงในเนื้อหา

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยออกเก็บแบบสอบถามโดยตอนที่ 1 ตอนที่ 2 ผู้วิจัยเป็นผู้ดูแลให้นักเรียนตอบในห้องเรียน และเก็บรวบรวมกลับก่อน ตอนที่ 3 และตอนที่ 4 ให้นักเรียนกลับไปทำเป็นการบ้านเพื่อให้สอบถามผู้ปกครอง

แล้วผู้วิจัยย้อนกลับไปเก็บอีกรอบ

การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์อย่างต่อเนื่องของข้อมูลและความสัมพันธ์ของข้อความ หาก
แบบทดสอบขาดความสมบูรณ์จะถูกตัดทิ้งไป
2. สร้างคู่มือลงรหัส ลงรหัสในรูปแบบฟอร์มและบันทึกรหัสข้อมูลในคอมพิวเตอร์
3. วิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอในรูปแบบความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
4. จัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์

ผลการศึกษา

การศึกษาความรู้ พฤติกรรมการเลี้ยงดูสุนัข แมว และการสัมผัสโรคพิษสุนัขบ้าของครอบครัวนักเรียนระดับประถมศึกษา จังหวัดสงขลา โดยใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูล จากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของโรงเรียนในจังหวัดสงขลา นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ส่วนที่ 2 ความรู้เรื่องโรคพิษสุนัขบ้า

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการเลี้ยงดูสุนัขและแมว

ส่วนที่ 4 ประวัติการสัมผัสโรคพิษสุนัขบ้า

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตารางที่ 3 จำนวนตัวอย่างจำแนกรายโรงเรียน อำเภอ ในจังหวัดสงขลา

อำเภอ	จำนวน (N = 445)	ร้อยละ (100.0)
อำเภอสิงหนคร รวม	87	19.6
โรงเรียนธรรมโฆษณ์	20	4.5
โรงเรียนบางเขียด	32	7.2
โรงเรียนประตูลี้	35	7.9
อำเภอหาดใหญ่ รวม	135	30.4
โรงเรียนเทศบาล 1	52	11.7
โรงเรียนวัดเทพชุมนุม	83	18.7
อำเภอเทพา รวม	95	21.3
โรงเรียนบ้านแม่ที	36	8.0
โรงเรียนควนเจดีย์	16	3.6
โรงเรียนลำไพล	43	9.7
อำเภอสะเดา รวม	128	28.7
โรงเรียนคลองแงะ	33	7.4
โรงเรียนไทยรัฐ	33	7.4
โรงเรียนพังลา	17	3.8
โรงเรียนบ้านปริก	45	10.1

จำนวนตัวอย่างได้จากการสุ่มอำเภอและโรงเรียนระดับประถมศึกษาในจังหวัดสงขลา จำนวน 4 อำเภอ อำเภอหาดใหญ่ มีตัวอย่างมากที่สุด ร้อยละ 30.4 รองลงมาอำเภอสะเดา ร้อยละ 28.7 น้อยที่สุดคือ อำเภอสิงหนคร มีตัวอย่างร้อยละ 19.6

ตารางที่ 4 ข้อมูลทั่วไปของนักเรียน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ ชาย	201	45.2
หญิง	244	54.8
อายุ 11 – 13 ปี	434	97.6
14 – 16 ปี	11	2.4
อายุเฉลี่ย (Mean) = 11.94 ± 5.52 , พิสัย 11 – 16		
ศาสนา พุทธ	334	75.2
อิสลาม	109	24.5
อื่นๆ	2	0.3
ลักษณะบ้าน บ้านมีรั้ว, กำแพง	57	12.8
บ้านไม่มีรั้ว, กำแพง	384	86.3
ไม่ตอบ	4	0.9
สมาชิกในครอบครัว 1 – 5 คน	295	67.2
6 – 10 คน	134	30.5
10 – 20 คน	10	2.3
จำนวนสมาชิกในครอบครัวเฉลี่ย (Mean) = 5.21 ± 1.82 , พิสัย 2 - 14 รวม 2,289 คน		
การได้รับความรู้เรื่องโรคพิษสุนัขบ้า		
เคยได้รับ	361	81.1
ไม่เคยได้รับ	84	18.9

ตารางที่ 4 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงร้อยละ 54.8 อายุเฉลี่ย 11.94 ปี อายุต่ำสุด 11 ปี สูงสุด 16 ปี นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 75.2 ลักษณะบ้าน เป็นบ้านไม่มีรั้วหรือกำแพง ร้อยละ 86.3 จำนวนสมาชิกในครอบครัวส่วนใหญ่ไม่เกินครอบครัวละ 5 คน ร้อยละ 67.2 ซึ่งจำนวนสมาชิกในครอบครัวรวมแล้วไม่ถึง 445 ราย เนื่องจากบางครอบครัวมีนักเรียนมากกว่า 1 คน และเคยได้รับความรู้เรื่องโรคพิษสุนัขบ้ามาบ้าง ร้อยละ 81.1

ส่วนที่ 2 ความรู้เรื่องโรคพิษสุนัขบ้า

ตารางที่ 5 จำนวนและร้อยละของนักเรียนที่ตอบความรู้ ถูกต้องเป็นรายข้อ

ความรู้เรื่องโรคพิษสุนัขบ้า	ตอบถูก (N = 445)	
	จำนวน	ร้อยละ
1. โรคพิษสุนัขบ้าเกิดจากเชื้อไวรัส	251	56.4
2. โรคพิษสุนัขบ้าอาจเรียกอีกชื่อว่าโรคกลัวน้ำ	387	87.0
3. ในประเทศไทย แมวเป็นสัตว์นำโรคพิษสุนัขบ้าที่พบได้น้อย	367	82.5
4. โรคพิษสุนัขบ้าเป็นแล้วสามารถรักษาให้หายได้	114	25.6
5. วัว ควาย ลิง ไม่สามารถป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้าได้	188	42.2
6. สุนัขที่เป็นโรคพิษสุนัขบ้า อาจมีอาการดุร้าย หรือเซื่องซึมก็ได้	425	95.5
7. สุนัขฉีควัคซีนป้องกันโรคฯ ครั้งเดียวไม่สามารถป้องกันโรคได้ตลอดชีวิต	337	75.7
8. หลังจากถูกสุนัขกัด เราสามารถลดจำนวนเชื้อโรคลงได้โดยการล้างแผลด้วยน้ำและสบู่หลาย ๆ ครั้ง	271	60.9
9. โรคพิษสุนัขบ้าจะเป็นในสุนัขได้ทุกอายุ	206	46.3
10. สุนัขที่เราเลี้ยงถ้าแม้ไม่ได้ฉีดวัคซีนก็ไม่เป็นโรคพิษสุนัขบ้าได้	154	34.6
11. ถ้านักเรียนถูกสุนัขกัด หลังจากนั้นสุนัขตัวนั้นได้สูญหายหรือตายไปให้ถือว่าสุนัขนั้นเป็นโรคพิษสุนัขบ้าต้องรีบแจ้งครูหรือผู้ปกครองเพื่อนำไปพบแพทย์	382	85.8

ตารางที่ 5 ความรู้เรื่องโรคพิษสุนัขบ้าของกลุ่มตัวอย่างมี 11 ข้อคำถาม ข้อที่ตอบถูกสูงที่สุดคือข้อที่ 6 ร้อยละ 95.5 รองลงมา คือ ข้อ 2 ร้อยละ 87.0 สำหรับข้อที่ตอบถูกน้อยกว่าร้อยละ 50 มี 4 ข้อ ได้แก่ ข้อ 4 ข้อ 10 ข้อ 5 และข้อ 9 ร้อยละ 25.6, 34.6, 42.2 และ 46.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 6 ระดับความรู้เรื่องโรคพิษสุนัขบ้า ของนักเรียน

ความรู้เรื่องโรคพิษสุนัขบ้า	จำนวน	ร้อยละ
-----------------------------	-------	--------

ระดับดี	(8 – 11 คะแนน)	54	12.1
ระดับปานกลาง	(6 – 7 คะแนน)	248	55.7
ระดับต่ำ	(0 – 5 คะแนน)	143	32.2
ค่าเฉลี่ย		6.07	
ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน		1.33	
พิสัย (คะแนน)		2-9	

ตารางที่ 6 กลุ่มตัวอย่าง มีคะแนนความรู้เรื่องโรคพิษสุนัขบ้าเฉลี่ย 6.07 คะแนน เมื่อแบ่งคะแนนเป็น 3 ระดับ พบว่ามีความรู้ระดับดี ร้อยละ 12.1 ระดับปานกลางร้อยละ 55.7 ระดับต่ำ ร้อยละ 32.2 จะเห็นได้ว่าความรู้ของนักเรียนอยู่ในระดับต้องแก้ไข คือ ระดับปานกลางถึงระดับต่ำมากถึงร้อยละ 87.9

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้โรคพิษสุนัขบ้าของกลุ่มตัวอย่างรายอำเภอ

อำเภอ	$\bar{X}$	SD	จำนวน	F- test	P- value
สิงหนคร	6.63	1.12	87	9.375	< 0.01
หาดใหญ่	5.95	1.29	135		
เทพา	6.20	1.38	95		
สะเตกา	5.71	1.33	128		

ตารางที่ 7 กลุ่มตัวอย่างใน 4 อำเภอ มีความรู้เรื่องโรคพิษสุนัขบ้าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติกลุ่มตัวอย่างอำเภอสิงหนคร มีคะแนนความรู้เรื่องโรคพิษสุนัขบ้าสูงสุด

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการเลี้ยงสุนัขและการให้วัคซีน

ตารางที่ 8 การเลี้ยงสัตว์และการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของครอบครัวกลุ่มตัวอย่าง

ชนิดของสัตว์เลี้ยง	จำนวนครอบครัวที่เลี้ยง (N=445 ครอบครัว)/ %	จำนวนสัตว์ที่เลี้ยง (N=546 ตัว)/ %	จำนวนสัตว์ที่ฉีดวัคซีน (ตัว)/ %
สุนัข	138/31.0	313/57.3	185/59.1
แมว	109/24.5	233/42.7	80/34.3
รวม	181/40.8	546/100.0	265/48.5

ตารางที่ 8 ครอบครัวกลุ่มตัวอย่างเลี้ยงสุนัข ร้อยละ 31.0 ของครอบครัวที่ศึกษา จำนวนสุนัขรวม 313 ตัว ฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าร้อยละ 59.1 สำหรับการเลี้ยงแมวพบว่า ครอบครัวกลุ่มตัวอย่างเลี้ยงแมว ร้อยละ 24.5 ของครอบครัวที่ศึกษา จำนวนแมวมรวม 233 ตัว แมวฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ร้อยละ 34.3 และมีบางครอบครัวที่เลี้ยงทั้งสุนัขและแมว

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของการได้รับวัคซีน ของสุนัขและแมวจำแนกรายอำเภอ

อำเภอ	จำนวนสุนัข(ตัว)/ฉีดวัคซีน(%)	จำนวนแมว(ตัว)/ฉีดวัคซีน(%)
-------	------------------------------	----------------------------

สิงหนคร	68 /30 (44.1)	39/9 (23.1)
หาดใหญ่	87 /51 (58.6)	40/26(65.0)
เทพา	34 /23 (67.6)	86/27(31.4)
สะเดา	124 /81 (65.3)	68/18(26.5)
รวม	313/185 (59.1)	233/80(34.3)

จากตารางที่ 9 การศึกษาการได้รับวัคซีน ของสุนัขแยกรายอำเภอ พบว่า อำเภอเทพา สุนัขได้รับวัคซีนสูงสุด ร้อยละ 67.6 รองลงมาได้แก่ อำเภอสะเดา อำเภอหาดใหญ่ และอำเภอสิงหนคร ร้อยละ 65.3 ,58.6 และ 44.1 ตามลำดับ ส่วนการได้รับวัคซีนของแมว พบว่า อำเภอหาดใหญ่ แมวได้รับวัคซีนสูงสุดร้อยละ 65.0 รองลงมาได้แก่ อำเภอเทพา อำเภอสะเดา อำเภอสิงหนคร ร้อยละ 31.4, 26.5 และ 23.1 ตามลำดับ

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของครอบครัวนักเรียน จำแนกตามสาเหตุการไม่นำสัตว์เลี้ยงไปรับวัคซีนโรคพิษสุนัขบ้า

สาเหตุการไม่ได้รับวัคซีนของสัตว์	สุนัข (%)	แมว (%)	รวม (%)
หน่วยนับ : ครอบครัว	(n=63)	(n=72)	(n=135)
1. ไม่มีเวลา	21 (33.3)	26(36.1)	47 (34.8)
2. สัตว์ยังเล็กไม่ถึงอายุที่จะฉีด	15 (25.8)	9 (12.5)	24 (17.8)
3. ไม่รู้จะไปฉีดที่ไหน	9 (14.3)	24 (33.3)	43 (24.4)
4. เจ้าหน้าที่ไม่มาฉีด	4 (6.3)	6(8.3)	10(7.5)
5. สัตว์ไม่ให้จับ	3 (4.8)	2 (2.7)	5 (3.7)
6. ลืม	3 (4.8)	0 (0.0)	3 (2.2)
7. ไม่มีเงิน	3 (4.8)	2 (2.7)	5 (3.7)
8. ช่วงที่เจ้าหน้าที่มาไม่ทราบ	2(3.1)	0(0.0)	2 (1.5)
9. ได้สัตว์มาจากคนอื่น	1(1.6)	0(0.0)	1(0.7)
10. สัตว์ไม่น่าจะเป็นโรค	1(1.6)	2(2.7)	3(2.2)
11. สัตว์หายไปจากบ้าน	1(1.6)	0(0.0)	1(0.7)
12. วัคซีนไม่พอ	0(0.0)	1(1.4)	1(0.7)
รวม	63 (100.0)	72 (100.0)	135(100.0)

ตารางที่ 10 จากการสอบถามสาเหตุการไม่ได้รับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของสัตว์เลี้ยงจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่เลี้ยงสุนัขมีผู้ตอบแบบสอบถาม 63 ราย กลุ่มตัวอย่างที่เลี้ยงแมวมีผู้ตอบ

แบบสอบถาม 72 ราย รวม 135 ราย พบว่าสาเหตุส่วนใหญ่เนื่องจาก เจ้าของไม่มีเวลาร้อยละ 34.8 รองลงมา ไม่รู้จะไปฉีดที่ไหน ร้อยละ 24.4 และสัตว์ยังเล็กไม่ถึงอายุที่จะฉีด ร้อยละ 17.8

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของครอบครัวนักเรียน จำแนกตามสถานที่ไปรับวัคซีน

สถานที่	จำนวน(ครอบครัว)	ร้อยละ
ร้านสัตวแพทย์	50	43.1
เจ้าหน้าที่มาฉีดตามบ้าน	59	50.9
ซัอยามาฉีดเอง	7	6.0
รวม	116	100.0

ตารางที่ 11 สุนัขและแมวของครอบครัวกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับวัคซีนโดยมีเจ้าหน้าที่มาฉีดตามบ้าน ร้อยละ 50.9 รองลงมา ไปฉีดที่ร้านสัตวแพทย์ร้อยละ 43.1

ตารางที่ 12 ลักษณะการเลี้ยงสุนัขของครอบครัวกลุ่มตัวอย่าง

ลักษณะการเลี้ยง	จำนวน(ครอบครัว)	ร้อยละ
เลี้ยงโดยปล่อยตามธรรมชาติ	80	58.0
เลี้ยงโดยกักขังโซ่ปล่อยเป็นเวลา	43	31.1
เลี้ยงโดยกำหนดบริเวณหรือล่อโซ่	13	9.4
ไม่ตอบ	2	1.5
รวม	138	100.0

ตารางที่ 12 ลักษณะการเลี้ยงสุนัขของครอบครัวกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะเลี้ยงโดยปล่อยตามธรรมชาติ ร้อยละ 58.0 รองลงมาเลี้ยงโดยกักขังโซ่ปล่อยเป็นเวลาร้อยละ 31.1

ส่วนที่ 4 ประวัติการสัมผัสโรคพิษสุนัขบ้า

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของสมาชิกครอบครัวนักเรียนที่สัมผัสโรคพิษสุนัขบ้า

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (N = 177)	ร้อยละ (100.0)
เพศ ชาย	85	48.0
หญิง	92	52.0
อายุ 0 – 5 ปี	6	3.4
6 – 10 ปี	25	14.1
11 – 15 ปี	76	43.2
16 – 20 ปี	18	10.2
21 – 25 ปี	2	1.1
25 - 30 ปี	3	1.7
31 – 35 ปี	9	5.1
36 - 40 ปี	11	6.2
41 - 45 ปี	13	7.3
46 – 50 ปี	7	3.9
51 ปี ขึ้นไป	7	3.9
อายุเฉลี่ย	20.42± 14.61	
อายุดำสุด- อายุสูงสุด	1-69	
ชนิดสัตว์ที่กัด		
สุนัข	137	77.4
แมว	40	22.6
อวัยวะที่ถูกกัด		
เท้า/ ขา	111	62.7
มือ /แขน	44	24.9
ลำตัว	8	4.5
หน้า/ ศรีษะ	14	7.9

ตารางที่ 13 ประวัติการถูกสัตว์กัดของสมาชิกครอบครัวกลุ่มตัวอย่างพบว่า มีผู้เคยถูกสัตว์กัด จำนวน 177 คน จากสมาชิกในครอบครัวประมาณ 2,289 คน คิดเป็นร้อยละ 7.7 เป็นเพศหญิงร้อยละ 52.0 เพศชาย ร้อยละ 48.0 ส่วนใหญ่อยู่ในกลุ่มอายุ 11 – 15 ปี ร้อยละ 43.2 รองลงมา 6 – 10 ปี ร้อยละ 14.1 ชนิดของสัตว์ที่กัด เป็นสุนัขร้อยละ 77.4 อวัยวะที่ถูกกัดได้แก่เท้า/ ขา ร้อยละ 62.7

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของสมาชิกในครอบครัวนักเรียนจำแนกตามลักษณะของแผลที่ถูกสัตว์กัด

ลักษณะแผล	จำนวน	ร้อยละ
แผลถลอกเลือดออก	72/177	40.7
แผลฉีกขาด	45/177	25.4
แผลถลอกเลือดไม่ออก	43/177	24.3
แผลฟกช้ำ	32/177	18.1

ตารางที่ 14 ลักษณะของแผลที่ถูกสัตว์กัด เป็นแผลถลอกเลือดออกร้อยละ 40.7 รองลงมาแผลฉีกขาดร้อยละ 25.4

ตารางที่ 15 จำนวนและร้อยละของสมาชิกในครอบครัวนักเรียนจำแนกตามพฤติกรรมที่ปฏิบัติหลังถูกสัตว์กัด

พฤติกรรมที่ปฏิบัติ	จำนวน	รวม
ล้างแผลด้วยน้ำและสบู่	100/177	56.5
ฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า	96/177	54.2
ใส่ยาฆ่าเชื้อโรค	74/177	41.8
ไปล้างแผลที่สถานพยาบาล	55/177	31.1
ล้างแผลด้วยน้ำ	26/177	14.7
ล้างด้วยสมุนไพร	4/177	2.3
ไม่ได้ทำอะไร	5/177	2.8

ตารางที่ 15 พฤติกรรมที่ปฏิบัติหลังถูกสัตว์กัด ส่วนใหญ่ล้างแผลด้วยน้ำและสบู่ ร้อยละ 56.5 รองลงมาฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าร้อยละ 54.2 แต่ก็ยังมีบางส่วนที่ดูแลตนเองเบื้องต้นยังไม่ถูกต้องคือล้างแผลด้วยน้ำ ร้อยละ 14.4

ตารางที่ 16 จำนวนและร้อยละของสมาชิกในครอบครัวนักเรียนจำแนกตามสาเหตุที่ไม่ได้ไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า

สาเหตุที่ไม่ไปฉีดวัคซีน	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่มีเวลาไปฉีด	26/81	32.1
2. คิดว่าสัตว์ไม่เป็นโรคเพราะสุนัขได้รับวัคซีนป้องกันโรคแล้ว	21/81	25.9
3. คิดว่าสัตว์ไม่เป็นโรคเพราะเป็นสุนัขมีเจ้าของถึงแม้ว่าไม่ได้รับวัคซีน	18/81	22.2
4. คิดว่าสัตว์ไม่เป็นโรคเพราะล้างแผลสะอาดแล้ว	14/81	17.3
5. คิดว่าสัตว์ไม่เป็นโรคเพราะเฝ้าดูอาการครบ 10 วัน สัตว์ยังมีชีวิตอยู่	20/81	24.7

6. ไม่มีเงินค่ายา	2/81	2.5
7. ไม่มีหมอ	3/81	3.7
8. เดินทางลำบาก	1/81	1.2
9. หมอบอกว่าไม่ต้องฉีด	1/81	1.2
10. ไม่สนใจ	1/81	1.2

ตารางที่ 16 สาเหตุที่ไม่ได้ไปฉีดวัคซีนฯ ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่า ไม่มีเวลาไปฉีดร้อยละ 32.1 รองลงมาได้แก่ คิดว่าสัตว์ไม่เป็นโรคเพราะสุนัขที่กัดได้รับวัคซีนป้องกันโรคแล้วร้อยละ 25.9 และมีบางคนที่ให้เหตุผลมากกว่า 1 ข้อ

ตารางที่ 17 จำนวนและร้อยละของสมาชิกในครอบครัวนักเรียนจำแนกตาม สาเหตุที่ทำให้สัตว์กัด

สาเหตุที่ทำให้สัตว์กัด	จำนวน	ร้อยละ
1. สัตว์คุ้ยเขี่ยเข้ามากัดเอง	78/177	44.1
2. ทำให้สัตว์ตกใจ	43/177	24.3
3. หยอกล้อ หรือแหย่เล่น	37/177	20.9
4. สัตว์หวงลูก	19/177	10.7
5. เข้าไปในบ้านที่มีสัตว์อยู่	2/177	1.1

ตารางที่ 17 สาเหตุที่ทำให้สัตว์กัดส่วนใหญ่เกิดจากสัตว์คุ้ยเขี่ยเข้ามากัดเองร้อยละ 44.1 รองลงมาทำให้สัตว์ตกใจร้อยละ 24.3

ตารางที่ 18 ประวัติการได้รับวัคซีนของสัตว์ที่กัดสมาชิกในครอบครัวนักเรียน

ประวัติการได้รับวัคซีนของสัตว์	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่ทราบประวัติชัดเจน	108/177	61.1
2. ไม่ได้รับวัคซีน	29/177	16.4
3. ได้รับวัคซีนแต่เกิน 1 ปี	17/177	9.1
4. ได้รับวัคซีนยังไม่ถึง 1 ปี	13/177	7.3
5. ไม่ตอบ	10/177	5.6

ตารางที่ 18 ประวัติการได้รับวัคซีนฯ ของสัตว์ที่กัดพบว่าส่วนใหญ่ไม่ทราบประวัติชัดเจน ร้อยละ 61.1 รองลงมาไม่ได้รับวัคซีนร้อยละ 16.4

ตารางที่ 19 จำนวนและร้อยละของสัตว์ที่กักสมาชิกในครอบครัวนักเรียนจำแนกตามสถานภาพ

สถานภาพของสัตว์ที่กักคน	จำนวน	ร้อยละ
1. มีเจ้าของ	106/177	59.9
2. ไม่แน่ใจว่ามีเจ้าของหรือไม่	34/177	19.2
3. ไม่มีเจ้าของ	20/177	11.3
4. สัตว์อยู่ในวัด/โรงเรียน	12/177	6.8
5. ไม่ตอบ	5/177	2.8

ตารางที่ 19 สัตว์ที่กักคนส่วนใหญ่เป็นสัตว์มีเจ้าของร้อยละ 59.9 รองลงมาไม่แน่ใจว่ามีเจ้าของหรือไม่ ร้อยละ 19.2

ตารางที่ 20 จำนวนและร้อยละของสัตว์ที่กักสมาชิกในครอบครัวนักเรียนจำแนกตามอาการหลังกัก

อาการของสุนัขหรือแมว	จำนวน	ร้อยละ
1. สุนัขหรือแมวไม่มีอาการผิดปกติ	86/177	48.6
2. ไม่ได้ติดตาม	49/177	27.7
3. สุนัขหรือแมวตายใน 10 วัน	31/177	17.5
4. ได้กำจัดสุนัขหรือแมวตายก่อน 10 วัน	9/177	5.1
5. ไม่ตอบ	2/177	1.1

ตารางที่ 20 อาการของสัตว์หลังจากกักผู้สัมผัสพบว่า ไม่มีอาการผิดปกติร้อยละ 48.6 รองลงมาไม่ได้ติดตามสัตว์ที่กักร้อยละ 27.7

ตารางที่ 21 จำนวนและร้อยละของสมาชิกในครอบครัวนักเรียน จำแนกตามการเสียค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลหลังจากถูกสัตว์กัด

ค่าใช้จ่าย	จำนวน	ร้อยละ
1. เสียเงินเอง	104/177	58.7
2. เจ้าของสัตว์เสียให้	37/177	20.9
3. ไม่ได้รักษา	8/177	4.5
4. มีบัตรทอง	1/177	0.6
5. ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย	2/177	1.2
6. ไม่ตอบ	25/177	14.1

ตารางที่ 21 หลังจากถูกสัตว์กัด ส่วนใหญ่ต้องเสียเงินค่ารักษาเอง ร้อยละ 58.7 รองลงมาเจ้าของสัตว์เสียให้ร้อยละ 20.9

ตารางที่ 22 จำนวนและร้อยละของสมาชิกในครอบครัวนักเรียน จำแนกตามการได้รับคำขดเชยอื่น ๆ ที่ผู้สัมผัสโรคได้รับ

คำขดเชย	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่ได้รับ	142/177	80.2
2. เจ้าของสัตว์ให้ค่าทำขวัญ	10/177	5.6
3. ได้รับค่าประกันอุบัติเหตุ	10/177	5.6
4. ไม่ตอบ	3/177	1.7

ตารางที่ 22 คำขดเชยอื่น ๆ ที่ผู้สัมผัสโรคได้รับพบว่าไม่มีร้อยละ 80.2 รองลงมาเจ้าของสัตว์ได้จ่ายค่าทำขวัญและได้รับประกันอุบัติเหตุ ร้อยละ 5.6 และร้อยละ 5.6 เท่ากัน

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการเล่นคู่สุนัข แมว และการสัมผัสโรคพิษสุนัขบ้าของครอบครัวนักเรียนระดับประถมศึกษาจังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จากโรงเรียนระดับประถมศึกษาใน 4 อำเภอของจังหวัดสงขลา ซึ่งสุ่มได้จำนวน 445 ตัวอย่าง

สรุปผลการศึกษา

1. ข้อมูลทั่วไป

กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษารวม 445 ตัวอย่างจากอำเภอสิงหนคร อำเภอหาดใหญ่ อำเภอเทพาและอำเภอสะเดา เป็นเพศชายร้อยละ 45.2 เพศหญิงร้อยละ 54.8 อายุเฉลี่ย 11.94 ปี นับถือศาสนาพุทธร้อยละ 75.2 ลักษณะบ้านส่วนใหญ่เป็นบ้านไม่มีรั้วกำแพง ร้อยละ 86.3 จำนวนสมาชิกครอบครัวเฉลี่ย 5.21 คน การได้รับความรู้เรื่องโรคพิษสุนัขบ้าเคยได้รับมาบ้างร้อยละ 81.1

2. ความรู้เรื่องโรคพิษสุนัขบ้า

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องโรคพิษสุนัขบ้าระดับปานกลางถึงระดับต่ำ ร้อยละ 55.7 และ 32.2 ซึ่งเป็นระดับที่ต้องแก้ไข โดยคะแนนเฉลี่ยความรู้ใน 4 อำเภอแตกต่างกัน จากข้อคำถาม 11 ข้อส่วนใหญ่จะมีความรู้ในระดับดี 5 ข้อ (ตอบถูกมากกว่า ร้อยละ 70 ในข้อดังกล่าว) และตอบได้น้อย (ต่ำกว่าร้อยละ 50) 4 ข้อ ข้อที่ตอบถูกน้อยที่สุดได้แก่ โรคพิษสุนัขบ้าเป็นแล้วสามารถรักษาให้หายได้ รองลงมาได้แก่ สุนัขที่เราเลี้ยงถึงแม้ไม่ได้ฉีดวัคซีนก็ไม่เป็นโรคพิษสุนัขบ้า

3. พฤติกรรมการเลี้ยงคู่สุนัขและแมว

ครอบครัวกลุ่มตัวอย่างเลี้ยงสุนัขร้อยละ 31.0 เลี้ยงแมวร้อยละ 24.5 สุนัขฉีดวัคซีนแล้ว ร้อยละ 59.1 แมวฉีดวัคซีนร้อยละ 34.3 สำหรับการไม่ได้รับวัคซีนของสัตว์เลี้ยงมีสาเหตุจากการไม่มีเวลาร้อยละ 34.8 ไม่รู้ จะไปฉีดที่ไหน ไม่มีเจ้าหน้าที่มาฉีดให้ร้อยละ 31.9

สำหรับสัตว์ที่ได้รับวัคซีน มีเจ้าหน้าที่มาฉีดตามบ้านร้อยละ 50.9 การเลี้ยงสุนัขของครอบครัวกลุ่มตัวอย่าง จะเลี้ยงโดยปล่อยตามธรรมชาติ ร้อยละ 55.2

4. ประวัติการสัมผัสโรคพิษสุนัขบ้า

จากการสอบถามสมาชิกในครอบครัวกลุ่มตัวอย่าง ที่เคยถูกสัตว์กัดเมื่อ 1 ปีที่ผ่านมา พบว่ามีจำนวน 177 คน เป็นเพศชาย ร้อยละ 48.0 เพศหญิงร้อยละ 52.0 กลุ่มอายุที่ถูกสัตว์กัดส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 11 – 15 ปี ร้อยละ 43.2 รองลงมา 6 – 10 ปี ร้อยละ 14.2 ชนิดของสัตว์ที่กัด ส่วนใหญ่ได้แก่สุนัขร้อยละ 77.4 อวัยวะที่ถูกกัด ได้แก่ เท้า/ขา ร้อยละ 62.7 แผลที่ถูกกัด ส่วนใหญ่เป็นแผลฉีกขาดร้อยละ 40.7 หลังจากถูกสัตว์กัด ล้างแผลด้วยน้ำและสบู่ร้อยละ 56.5 รองลงมาฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ร้อยละ 54.2

สำหรับสาเหตุการไม่ได้ไปฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของผู้ถูกสัตว์กัด ส่วนใหญ่ เนื่องจากไม่มีเวลาไปฉีดร้อยละ 32.1 รองลงมาคิดว่าสัตว์ไม่เป็นโรคเพราะสุนัขได้รับวัคซีนป้องกันโรคแล้ว ร้อยละ 25.9

ส่วนสาเหตุที่ทำให้สัตว์กัด เกิดจากสัตว์คุ้ยขยะเข้ามากัดเอง ร้อยละ 44.1 สัตว์ที่กัดส่วนใหญ่ มีเจ้าของร้อยละ 59.9 แต่ไม่ทราบประวัติการฉีดวัคซีนชัดเจนร้อยละ 61.1 หลังจากกัดแล้วสุนัขหรือแมวไม่มีอาการ ผิดปกติร้อยละ 48.3

ค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาลหลังจากถูกสัตว์กัด ส่วนใหญ่ต้องเสียเงินเองร้อยละ 58.9 และ ไม่ได้รับค่าชดเชยร้อยละ 79.4

อภิปรายผล

1. ความรู้เรื่องโรคพิษสุนัขบ้า

นักเรียนส่วนใหญ่ยังมีความรู้เรื่องโรคพิษสุนัขบ้าในระดับต่ำถึงปานกลาง ซึ่งอยู่ในระดับที่ต้องแก้ไข โดยเฉพาะในประเด็นที่สำคัญ ได้แก่ โรคพิษสุนัขบ้าเป็นแล้วสามารถรักษาหายได้, สุนัขที่เราเลี้ยงถึงแม้จะไม่ได้ฉีดวัคซีนก็ไม่เป็นโรคพิษสุนัขบ้า และโรคพิษสุนัขบ้าจะเป็นในสุนัขที่อายุ มากกว่า 1 ปีเท่านั้น เหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการละเลยไม่ไปพบแพทย์เพื่อรับคำปรึกษาแนะนำในการรับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า และนำไปสู่การเสียชีวิตด้วยโรคพิษสุนัขบ้า ในที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของเกษร แถวโนนจิว และคณะ⁽⁸⁾ ในเขต 6 ที่พบว่า ประชาชนมีความรู้เรื่องโรคพิษสุนัขบ้า ในระดับปานกลางเช่นกัน

2. การเลี้ยงสุนัขและแมว

ครอบครัวนักเรียนเลี้ยงสุนัขและนำสุนัขไปรับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า ประมาณครึ่งหนึ่งของครอบครัวที่เลี้ยงเท่านั้น ซึ่งจัดว่าเสี่ยงต่อการเกิดโรคพิษสุนัขบ้าได้มากเนื่องจากสุนัขเป็นสัตว์เลี้ยงใกล้ชิด รวมทั้งส่วนใหญ่ก็เลี้ยงโดยปล่อยตามธรรมชาติ วังไปวิ่งมา สัมผัสกับสุนัขอื่น ๆ ได้ง่ายเพราะบ้านไม่มีรั้วหรือกำแพง ส่วนแมวก็นำไปรับวัคซีนเพียงร้อยละ 34 เท่านั้น โดยส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าไม่มีเวลา สัตว์ยังเล็กไม่ถึงอายุที่จะฉีด ไม่ทราบว่าจะไปฉีดที่ไหน ไม่มีเจ้าหน้าที่มาฉีดให้ ซึ่งมาตรการในการสร้างเขตปลอดโรคพิษสุนัขบ้าได้กำหนดไว้ว่า ต้องมีการสร้างภูมิคุ้มกันในสุนัขซึ่งเป็นสัตว์ที่นำโรคหลักให้ได้อย่างน้อยร้อยละ 80 โดยเฉพาะพื้นที่ที่มีคนถูกสุนัขสงสัยว่าบ้ากัดมาก หรือมีหัวสัตว์พบเชื่องอยู่ ซึ่งจังหวัดสงขลาอยู่ในเกณฑ์

ดังกล่าว เนื่องจากมีผู้ป่วยติดต่อกันมาเกือบทุกปี และร้อยละของการได้รับวัคซีน ในสุนัขจากการศึกษาครั้งนี้ต่ำกว่าการศึกษาของ เกษร แถวโนนจั่ว และคณะ⁽⁸⁾ ซึ่งศึกษาในพื้นที่สาธารณสุขเขต 6 ปี 2543 พบว่าสุนัขได้รับวัคซีนร้อยละ 74.9 ใกล้เคียงกับการศึกษาของ ธนวัน ชาแสงบงและคณะ⁽⁹⁾ ในเขต 5 ปี 2544 ที่พบว่า สุนัขได้รับวัคซีน ร้อยละ 53.89 และต่ำกว่าการศึกษาของ อรนาถ วัฒนวงศ์ และคณะ⁽¹²⁾ ปี 2546 ในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ที่พบว่า สุนัขได้รับวัคซีนป้องกันโรคร้อยละ 71.8 สำหรับสาเหตุการไม่ได้รับวัคซีนของสัตว์เจ้าของให้เหตุผลว่า ไม่มีเวลา ไม่ทราบว่าจะไปฉีดที่ไหน และไม่มีเจ้าหน้าที่มาฉีดให้

การสัมผัสโรคพิษสุนัขบ้า

สมาชิกครอบครัวของนักเรียนเลขถูกสุนัข หรือแมวกัด 177 คน จากสมาชิกในครอบครัวประมาณ 2,289 คน คิดเป็นอัตราการถูกกัดร้อยละ 7.7 โดยส่วนใหญ่ถูกกัดเป็นแผลถลอกเลือดออก และแผลฉีกขาด ประมาณร้อยละ 66 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ อาริยะ สัจจาวัฒนา และคณะ⁽⁶⁾ ที่ศึกษาในเขต 5 พ.ศ. 2538 พบว่าผู้ที่มาพบแพทย์ส่วนใหญ่ถูกกัดหรือข่วนถึงขั้นมีเลือดออกร้อยละ 75.0 สุรชัย ศีลววรรณ และคณะ⁽⁷⁾ ศึกษาในประชาชนทั่วไป จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2542 พบว่า มีผู้ถูกสัตว์กัดเป็นแผลเลือดออกร้อยละ 68.75 ซึ่งผู้ถูกกัดจะมีโอกาสป่วยเป็นโรคพิษสุนัขบ้าได้ ถ้าสุนัขหรือแมวมามีเชื้อไวรัสโรคพิษสุนัขบ้า และมีเพียงครั้งหนึ่งที่ได้ล้างแผลด้วยน้ำและสบู่ เพื่อเป็นการปฐมพยาบาลเบื้องต้น สำหรับสาเหตุที่ไม่ไปรับการรักษากับแพทย์ หรือรับวัคซีน ส่วนใหญ่ให้เหตุผลว่าไม่มีเวลาและคิดว่าสัตว์ไม่เป็นโรคเพราะมีเจ้าของ ถึงแม้ว่าสัตว์จะไม่ได้รับวัคซีน ซึ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดโรคได้ทั้งสิ้น นับว่าประชาชนยังมีความเสี่ยงสูงที่จะเกิดโรคพิษสุนัขบ้าได้อีก สอดคล้องกับการศึกษาของ ธัญญา จันทรโท และคณะ⁽¹¹⁾ ศึกษาในประชาชนจังหวัดบุรีรัมย์ พ.ศ. 2546 เกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการไม่มารับวัคซีนฯ ของผู้ถูกกัด พบว่า สาเหตุที่ไม่มารับวัคซีนส่วนใหญ่ได้แก่ มีบาดแผล เล็กน้อย เลือดออกไม่มาก สัตว์มีอาการปกติ

นอกจากนี้ ยังมีข้อสังเกตที่น่าสนใจคือ สัตว์ส่วนใหญ่ ที่กัดจะเป็นสัตว์ที่มีเจ้าของถึงร้อยละ 59.9 แต่ถึงแม้จะมีเจ้าของ ถ้าเจ้าของไม่เห็นความสำคัญของการนำสัตว์ไปฉีดวัคซีนก็มีผลในการควบคุมโรคที่ไม่ครอบคลุมเท่าที่ควร ถึงแม้จะมีการศึกษาของ ดารุณี แสงหาญ และคณะ⁽¹⁰⁾ ได้ศึกษาระดับภูมิคุ้มกันโรคพิษสุนัขบ้าในสุนัข จังหวัดเลย พ.ศ. 2544 พบว่า สุนัขที่มีเจ้าของมีระดับภูมิคุ้มกันสูงกว่าสุนัขไม่มีเจ้าของ

และหลังจากถูกสัตว์กัดพบว่าไม่ได้ติดตามสัตว์หรือได้กำจัดสัตว์ตายก่อน 10 วัน ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่ไม่ถูกต้อง เนื่องจากสัตว์ที่ป่วยด้วยโรคพิษสุนัขบ้าจะเสียชีวิตภายใน 10 วัน การสังเกตสัตว์จะช่วยให้แพทย์พิจารณาการให้วัคซีนได้เหมาะสมยิ่งขึ้น

ซึ่งในเรื่องของสัตว์ที่กัดนี้ ก่อนข้างแตกต่างกับการศึกษาของ สุรชัย ศีลววรรณ และคณะ⁽⁷⁾ ในประชาชนจังหวัดนครราชสีมา พ.ศ. 2542 พบว่า สุนัขที่กัดเป็นสุนัขมีเจ้าของร้อยละ 98.44 และสัตว์ที่กัดได้รับวัคซีนแล้ว ร้อยละ 43.75 อรนาถ วัฒนวงศ์ และคณะ⁽¹²⁾ ซึ่งศึกษาในอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี พบว่าสุนัขที่กัดเป็นสุนัขมีเจ้าของร้อยละ 80 และผู้ถูกกัดได้ติดตามอาการสัตว์ร้อยละ 53.7

ข้อเสนอแนะ

1. ผลการศึกษาในนักเรียนระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นเยาวชนรุ่นใหม่ที่จะเป็นผู้ใหญ่ อันเป็นกำลังสำคัญของชุมชนต่อไปในอนาคต พบว่า ยังมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องโรคพิษสุนัขบ้าในระดับที่ต้องปรับปรุง เช่น เข้าใจว่าโรคพิษสุนัขบ้าเป็นแล้วรักษาหายได้ สุนัขที่เราเลี้ยงถึงแม้ไม่ได้ฉีดวัคซีนก็ไม่ใช่โรคพิษสุนัขบ้า และโรคพิษสุนัขบ้าจะเป็นในสุนัขที่อายุมากกว่า 1 ปี เป็นต้น และเด็กนักเรียนก็อยู่ในครอบครัวและสภาพแวดล้อมที่มีการเลี้ยงดูสุนัขและแมวอย่างไม่ถูกต้อง เช่น เลี้ยงสุนัขอย่างปล่อยธรรมชาติ ไม่นำสัตว์ไปรับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้า เหล่านี้จะเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้นักเรียนเกิดความเคยชินและเรียนรู้ว่าการกระตาดก่ล่าวเป็นพฤติกรรมที่เหมาะสม และเป็นเรื่องธรรมดา ดังนั้นการให้ความรู้พื้นฐานเรื่องโรคพิษสุนัขบ้าแก่นักเรียนเป็นสิ่งสำคัญทั้งนี้ต้องอาศัยความร่วมมือจากโรงเรียน ครู และสื่อที่เหมาะสม รวมทั้งการบรรจุเรื่องโรคพิษสุนัขบ้าไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา จะเป็นแนวทางในการป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าในอนาคต
2. การจัดกิจกรรมในโรงเรียนเพื่อสร้างความตระหนักเรื่องโรคพิษสุนัขบ้า เช่น การสำรวจประชากรสุนัขในชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่แล้วนำข้อมูลมาประมวลผล ว่ามีสุนัขอยู่ในชุมชนเท่าไร ฉีดวัคซีนแล้วร้อยละเท่าไร เพื่อนำข้อมูลนำเสนอผ่านโรงเรียนและผู้ปกครองไปยังองค์การบริหารส่วนตำบล หรือเทศบาลน่าจะเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยป้องกันควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าโดยอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชน

หนังสืออ้างอิง

1. กรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข. แนวทางการกวดล้างโรคพิษสุนัขบ้าให้หมดไปจากประเทศไทย. กรุงเทพฯ โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2539
2. สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. รายงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา ประจำปี สัปดาห์. ปีที่ 34 ฉบับที่ 32
3. สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดสงขลา. ผลสรุปการฉีดวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าปี 2546. เอกสารอัดสำเนา, 2546
4. กรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือโรคติดต่อทั่วไป กรุงเทพฯ โรงพิมพ์ชุมนุม สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด , 2539
5. กองโรคติดต่อทั่วไป กรมควบคุมโรคติดต่อ กระทรวงสาธารณสุข. การผสมผสานการควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าเข้าสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงพิมพ์ ร.ส.พ., 2544
6. อาริยะ สัจจาวัฒนา สุรัชย์ ศิลาวรรณ บำเพ็ญ เกษนุทด ลัทธิชะทางวิทยาการระบาดของผู้สัมผัสโรคพิษสุนัขบ้าในเขต 5 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. ในรวมบทความโครงการวิจัยของกรมควบคุมโรคติดต่อที่ดำเนินการในช่วงแผนฯ 8. (พ.ศ. 2540 – 2544). หน้า 213
7. สุรัชย์ ศิลาวรรณ อาริยะ สัจจาวัฒนา สุพุดิ ปิ่นนิกร. ระบาดวิทยาและการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของกลุ่มสัมผัสโรคในประชากร จำหัดนครราชสีมา พ.ศ. 2542 ในรวมบทความโครงการวิจัยของกรมควบคุมโรคติดต่อที่ดำเนินการในช่วงแผนฯ 8, (พ.ศ. 2540 – 2544). หน้า 214.
8. เกสร แถวโนนจิว และคณะ การประเมินผลความก้าวหน้าการควบคุมโรคพิษสุนัขบ้าขององค์การบริหารส่วนตำบลเขต 6 ปี 2543 ในบทความวิชาการสัมมนาวิชาการควบคุมโรคติดต่อที่ดำเนินการในช่วงแผนฯ 8. (พ.ศ. 2540 – 2544). หน้า 209
9. ธนวัน ชาแสงบง และคณะ . ระบาดวิทยาและการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าในคนและในสัตว์ของประชากรในเขตตรวจราชการสาธารณสุขที่ 5 ปี พ.ศ. 2544.
10. คารุณี แดงหาญ และคณะ. การศึกษาระดับภูมิคุ้มกันโรคพิษสุนัขบ้าในสุนัข จังหวัดเลย ปี 2544. ในบทความวิชาการสัมมนาวิชาการ. กรมควบคุมโรค ประจำปี 2546.

11. ธัญภา จันทร์โท และคณะ ปัจจัยที่มีผลต่อการไม่มารับวัคซีนป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของผู้ที่ถูกสัตว์กัด จังหวัดบุรีรัมย์. ในบทความวิชาการสัมมนาวิทยาการกรมควบคุมโรคประจำปี 2546.
13. อรณาด วัฒนวงษ์ เกษม กงสิน พอใจ บุตรจินดา. พฤติกรรมการเลี้ยงสุนัขและการป้องกันโรคพิษสุนัขบ้าของหัวหน้าครัวเรือน อำเภอบางละมุง. จังหวัดชลบุรี. รายงานวิจัย. 2546.

(ตั้งแต่ข้อ5-7ตอบเฉพาะงานวิจัยที่จัดทำโดยสคร 12เพื่อตอบตัวชี้วัดของBSCและกพร.)

5.ระดับการนำเสนอผลงานวิจัยที่จัดทำโดยสคร 12

- ☐1.ผ่านการนำเสนอระดับเขต/ภาค ชื่อการจัดประชุม.....วันเดือนปีที่นำเสนอ.....
- ☒2.ผ่านการนำเสนอระดับประเทศ ชื่อการจัดประชุม สัมมนาวิชาการกรมควบคุมโรค
วันเดือนปีที่นำเสนอ ...1-3 กันยายน 2547 ณ โรงแรมโซฟิเทลราชาออคิต จังหวัดขอนแก่น
- ☐3.ผ่านการนำเสนอระดับต่างประเทศ ชื่อการจัดประชุม.....วันเดือนปีที่นำเสนอ.....

6.ระดับการตีพิมพ์ผลงานวิจัยที่จัดทำโดยสคร 12

- ☐1.ตีพิมพ์ระดับเขต ชื่อเอกสารที่ตีพิมพ์.....วันเดือนปีที่ตีพิมพ์.....
- ☐2.ตีพิมพ์ระดับประเทศ ชื่อเอกสารที่ตีพิมพ์.....วันเดือนปีที่ตีพิมพ์.....
- ☐3.ตีพิมพ์ต่างประเทศ ชื่อเอกสารที่ตีพิมพ์.....วันเดือนปีที่ตีพิมพ์.....

7 มีการนำผลงานวิชาการของสคร 12 ไปประยุกต์ใช้โดยการนำไปเป็น

- ☒1.แนวทาง ☐2.คู่มือ ☐3.นโยบาย ☐4.กฎ ☐5.ระเบียบ
- ☐6. ตัวแบบ ☐7.นวัตกรรม

2.ฐานข้อมูลที่ปรึกษา/ผู้เชี่ยวชาญ

กลุ่มงาน/ฝ่าย.....งาน.....

ชื่อเรื่องวิจัย.....

1. ชื่อ.....นามสกุล.....
2. ที่อยู่ปัจจุบัน.....
โทรศัพท์..... โทรสาร.....
3. ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน.....
สถานที่ทำงาน.....
โทรศัพท์..... โทรสาร.....
4. ประวัติการศึกษา
1.
2.
3.
4.
5. ประสบการณ์ในการทำงาน
1.
2.
3.
4.
6. ผลงานทางการวิจัย
1.
2.
3.
4.
7. คติประจำใจ / ข้อคิดในการดำเนินชีวิต.....
.....
.....
8. ระดับการเป็นที่ปรึกษา
☐ ในหน่วยงาน ☐ นอกหน่วยงาน ☐ ต่างประเทศ

3.แบบบันทึกข้อมูลเพื่อการค้นคว้าทางวิชาการ

กลุ่มงาน/ฝ่าย..... งาน.....

1. มีข้อมูลสำหรับการค้นคว้าทางวิชาการ ☐ 1.1 ภายในประเทศ ☐ 1.2 ต่างประเทศ
2. ประเภทของฐานข้อมูลเพื่อการค้นคว้า
☐ 2.1 สื่อสิ่งพิมพ์

ชื่อสิ่งพิมพ์.....ปีที่พิมพ์.....

ชื่อหน่วยงานที่ทำการศึกษาวิจัย.....

ชื่อเรื่อง.....

☐ 2.2.website

ชื่อwebsite.....

ชื่อหน่วยงานที่ทำการศึกษาวิจัย..... ชื่อเรื่อง

วิจัย.....

☐ 2.3.วิทยุ

ชื่อรายการ.....

ช่วงเวลาที่ทำการเผยแพร่.....

คลื่นความถี่.....

☐ 2.4.โทรทัศน์

ชื่อรายการ.....

ช่วงเวลาที่ทำการเผยแพร่.....

คลื่นความถี่.....

☐ 2.5.อื่นๆ ระบุ.....

4.แบบบันทึกจำนวนผลงานวิจัยที่มีการตรวจสอบก่อนการตีพิมพ์

กลุ่มงาน/ฝ่าย.....งาน.....

ชื่อเรื่องวิจัย.....

1. การตรวจสอบผลงานวิจัยก่อนการตีพิมพ์

☐ 1 ไม่มีการตรวจสอบ

☐ 2 มีการตรวจสอบ

☐ 2.1 ตรวจสอบโดยบุคลากรในหน่วยงาน

ชื่อผู้ตรวจสอบ.....คุณวุฒิ.....

[illegible]

[illegible]

กลุ่มงาน/ฝ่าย.....งาน.....

รายละเอียดอื่นๆระบุ.....

☐ 2. แหล่งทุนภายนอกกรมควบคุมโรค

ชื่อ/สถานที่แหล่งทุน.....งบประมาณที่

สนับสนุน.....ระยะเวลา

สมัคร.....

รายละเอียดอื่นๆระบุ.....

☐ 3. แหล่งทุนภายนอกประเทศ

ชื่อ/สถานที่แหล่งทุน.....งบประมาณที่

สนับสนุน.....ระยะเวลา

สมัคร.....

รายละเอียดอื่นๆระบุ.....

6.แบบบันทึกผลการวิจัยที่ถูกทั้งดึงหลังตีพิมพ์เผยแพร่

กลุ่มงาน/ฝ่าย.....งาน.....

ชื่อเรื่องวิจัย.....

1. การตีพิมพ์เผยแพร่ผลงานวิจัย

☐ 1 ไม่มีการตีพิมพ์เผยแพร่

☐ 2 มีการตีพิมพ์เผยแพร่ ชื่อวารสารที่ได้รับการตีพิมพ์.....

2. การท้วงติงหลังการตีพิมพ์เผยแพร่

☐ 1 ไม่มีการท้วงติงหลังการเผยแพร่ ☐ 2 มีการท้วงติงหลังการตีพิมพ์เผยแพร่

2.1 ชื่อผู้ท้วงติง.....

2.2 คุณวุฒิ.....

2.3 ข้อแก้ไข / ข้อเสนอแนะ.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7.แบบบันทึกการมีส่วนร่วมในกระบวนการข้อมูล

กลุ่มงาน/ฝ่าย.....งาน.....

1. ชื่อเรื่องวิจัย.....

2. กลุ่มบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการวิจัยพัฒนารูปแบบ

☐1 ผู้ร่วมวิจัย

ชื่อ สกุล.....

สถานที่ทำงาน.....

☐2 คณะกรรมการวิจัย

☐3 ที่ปรึกษาภายนอกองค์กร

ชื่อ สกุล.....

สถานที่ทำงาน.....

3. ช่องทางที่เปิดโอกาสให้กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการกำหนดข้อมูล

☐1 แบบสอบถามความคิดเห็น

☐2 โทรศัพท์หรือโทรสาร

☐3 ประชุมรับฟังความคิดเห็น